

nærmere om selve Sagen. Det er blevet gjort gældende, at Præstestanden skulde være velstillet i økonomisk Henseende, og at mine Ord desangaaende skulde staa i Modstrid med de virkelige Forhold. Jeg vil dog antage, at de højtærede Medlemmer af dette Ting ville indrømme, at der næppe er nogen, der har bedre Lejlighed til at lære disse Forhold at kende end Kirkeministerén. Blandt de Ansøgninger om Forflyttelser, der komme, kan jeg ganske rolig sige, at de ni Tiendedele begrundes ved vedkommendes Trang til at faa bedre Indtægter, fordi han ikke kan leve med sin Familie af de Indtægter, han har, og der gives ikke en eneste Audiensdag, uden at der er mindst 2—3, stundom flere Præster, som komme op til mig og gøre Regnskab for deres Forhold, og Forholdet er virkelig det, hvad jeg har udtalt, at man ganske rolig tør sige, at mindst Halvparten af Danmarks Præstestand sidder i gældbunden Stand. Det er let nok at drage Indtægterne fra de større Embeder frem og vise, at der er Embeder her i Landet, der ere højt lønnede. Jeg skal imidlertid gøre opmærksom paa, at dette samme Aktstykke, som den højtærede Folketingsmand fra Bornholm (N. I. Jensen) fremdrog, har jeg haft rig Lejlighed til at gøre mig nøje bekendt med. Det ligger ganske vist nu adskillige Aar tilbage, saa jeg kan ikke huske Detaillerne, men jeg kan dog oplyse, at jeg efter Regeringens Anmodning til det kirkelige Raad har undersøgt Sagen og afgivet en paa omhyggelig udførte Regnestykker grundet Beretning til Ministeriet i sin Tid — selvfølgelig inden jeg selv var Minister — og denne Beretning gik ud paa at godtgøre, at hvis de Lønninger, som den daværende Kirkeminister tænkte paa at foreslaa i et Lønningsforslag, som han vilde forelægge for Rigsdagen, skulde gennemføres, vilde, skønt Lønningerne vare meget smaa — Gennemsnitslønnen for Præstestanden var 1300 Kr. mindre end Gennemsnitslønnen for de juridiske Embedsmænd — den uundgaelige Følge blive, at samtlige Indtægter, som nu ere henlagte til kirkelige Øjemed, ikke vilde forslaa, der maatte af Statskassen ydes et Tilskud af mellem 400,000 og 500,000 Kr. aarlig. Sagen er

nemlig den, at ved den officielle Opgørelse, som foreligger, er der mange Ting, som ikke ere tagne i Betragtning, bl. a. ikke Naadensaaret, hvad det koster for en Præst at overtage sit Embede. Naadensaaret medfører jo, at han i det første Aar, han er Præst, i Virkeligheden ingen Løn faar. Stundom kan det endogsaa være saadan, at Udgifterne overstige Indtægterne. Naar en Præst altsaa overtager et Embede og har Familie, skal han og hans Familie det første Aar leve af at gøre Gæld. Dertil skal han udrede Indløsningssummen, udrede Udgiften ved Overtagelse af Præstegaard og det hele, saa at en Præst, der overtager sit Embede uden at have Formue, overtager det med en meget betydelig Gæld. Og da de fleste, der blive Præster, ere uformuende, bliver Følgen, at alle de unge Præster sidde med en Gæld, som de maa forrente — med høje Procenter i Reglen — og som trykker dem næsten hele deres Liv igennem. Det er saadanne ejendommelige Forhold, man ikke iagttager ved blot at se paa Fortegnelsen over, hvad Indtægterne ere. Desuden maa jeg gøre opmærksom paa, at denne Opgørelse af Indtægterne stammer fra Aar, hvor der var ganske andre Kornpriser og derfor ganske andre Kapitelstakster end nu, den kan derfor ikke nu fremlægges som noget, der skulde begrunde, at de Udtalelser, jeg er kommen med, og som grunde sig paa et temmelig nøje Kendskab til Forholdene, skulle være urigtige. Derimod kan jeg godt indrømme, at den Udgift af 29 Kr. for en Kapellan og af mellem 40 og 50 Kr. for en Sognepræst i et mindre Embede ikke har meget at betyde i Sammenligning med de Tusinder, som ellers skal udredes. Kun ser jeg ikke, hvorfor man netop paa det Tidspunkt, hvor en Præst skal overtage sit Embede og er uheldig stillet og skal laane Penge, skal forøge hans Byrder med en Afgift til Staten, som ikke kræves af nogen anden Embedsmand. Og jeg maa over for de Bemærkninger, der ere gjorte om min stærke Ihærvhæd med Hensyn til dette Forslag, maaske have Lov til at gøre opmærksom paa, at det egentlig med fuld Ret kan siges, at dette Forslag en Gang er vedtaget af det høje Folketing. Jeg skal i saa Henseende gøre opmærksom paa,